

Einführung in die Geschichte und Kultur deutschsprachiger Länder (Literatur in Auswahl)

ARNOLD, Heinz Ludwig. *Deutsche über die Deutschen: Auch ein deutsches Lesebuch*. München: dtv, 1975. ISBN 3-423-01094-0.

BECK, Rainer (Hrsg.). *Deutschland: Ein historisches Lesebuch*. München, 1990. ISBN 3-406-34012-1.

BLÁHOVÁ, Marie – KOŠNAR, Lubomír – SPĚVÁČEK, Jiří – ŽEMLIČKA, Josef. *Úvod do dějin a kultury německy mluvících zemí*. Praha: Univerzita Karlova, 1994

BOK, Václav. *Přehled německých dějin pro posluchače germanistiky* (Skript). České Budějovice: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, 1994².

BORN, Joachim—Dickgießer, Sylvia. *Deutschsprachige Minderheiten: Ein Überblick über den Stand der Forschung für 27 Länder*. Mannheim: Institut für deutsche Sprache (im Auftrag des Auswärtigen Amtes), 1989. ISBN 3-922641-39-3.

Deutsche Geschichte in Quellen und Darstellung. Bd. 1: *Frühes Mittelalter und hohes Mittelalter 750-1250* Hrsg. v. W. Hartmann. Stuttgart: Reclam, 1995. ISBN 3-15-017001-X; Bd. 2: *Spätmittelalter 1250-1495*. Hrsg. v. Jean-Marie Moeglin u. Rainer A. Müller. Stuttgart: Reclam, 2000. ISBN 3-15-017002-8; Bd. 3: *Reformationszeit 1495-1555*. Hrsg. v. Ulrich Köpf. Stuttgart: Reclam, 2001, ISBN 3-15-017003-6; Bd. 4: *Gegenreformation und Dreißigjähriger Krieg*. Hrsg. v. Bernd Roeck. Stuttgart: Reclam, 1996, ISBN 3-15-017004-4; Bd. 5: *Zeitalter des Absolutismus 1648-1789*. Hrsg. v. Helmut Neuhaus. Stuttgart: Reclam, 1997, ISBN 3-15-017005-2; Bd. 6: *Von der Französischen Revolution bis zum Wiener Kongreß 1789-1815*. Hrsg. v. Walter Demel u. Uwe Puschner. Stuttgart: Reclam, 1995. ISBN 3-15-017006-0. Bd. 7: *Vom Deutschen Bund zum Kaiserreich 1815-1871*. Hrsg. v. Wolfgang Hardtwig u. Helmut Hinze. Stuttgart: Reclam, 1997, ISBN 3-15-017007-9; Bd. 8: *Kaiserreich und Erster Weltkrieg 1871-1918*. Hrsg. v. Rüdiger vom Bruch u. Björn Hofmeister. Stuttgart: Reclam, 2000, ISBN 3-15-017008-7; Bd. 9: *Weimarer Republik und Drittes Reich*. Hrsg. v. Heinz Hürten. Stuttgart: Reclam, 1995, ISBN 3-15-017009-5; Bd. 10: *Besatzungszeit, Bundesrepublik und DDR 1945-1969*. Hrsg. v. Merith Niehuss u. Ulrike Lindner. Stuttgart, Reclam, 2003, ISBN 3-15-017010-9; Bd. 11: *Bundesrepublik und DDR 1969-1990*. Hrsg. v. Dieter Großer, Stephan Bierling u. Beate Neuss. Stuttgart: Reclam, 1996, ISBN 3-15-0117011-7.

DIRLMEIER, Ulf – GESTRICH, Andreas – HERRMANN, Ulrich – HINRICHS, Ernst—KLESSMANN, Christoph – REULECKE, Jürgen. *Kleine deutsche Geschichte*. Stuttgart: Reclam, 1995.

FAHRNI, Dieter. *Schweizer Geschichte: Ein historischer Abriss von den Anfängen bis zur Gegenwart*. Zürich: Pro Helvetia, 1994⁶. ISBN 3-908102-15-4.

GASSNER, Susanna—SIMONITSCH, W. *Kleines Österreich-Lexikon: Wissenswertes über Land und Leute*. München: C.H. Beck, 1977.

*GREYERZ, Hans von—GRUNER, Erich—MARCHAL, Guy P. —STADLER, Peter—STAEHELIN, Andreas. *Geschichte der Schweiz*. Klett-Cotta im dtv: München, 1991. ISBN 3-423-04570-1.

HAENSCH, Günther—LALLEMAND, Annette—YAICHE, Annick. *Kleines Deutschland-Lexikon: Wissenswertes über Land und Leute*. München: C.H. Beck, 1994. ISBN 3-406-35176-X.

HEER, Friedrich. *Der Kampf um die österreichische Identität*. Wien—Köln—Weimar: Böhlau, 2001³. ISBN 3-205-99333-0

**HLAVÁČKA, Milan – POLÍVKA, Miloslav – MĚŘÍNSKÝ, Zdeněk – VEBER, Václav—VOREL, Petr – WIHODA, Martin. *Dějiny Rakouska*. Praha: Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-491-2.

KANN, Robert A. *Geschichte des Habsburgerreiches 1526-1918*. (Engl. Orig. *A History of the Habsburg Empire 1526-1918*). Wien—Köln: Böhlau, 1990. ISBN 3-205-05350-8.

KLEINDEL, Walter. *Österreich: Daten zur Geschichte und Kultur*. Hrsg., bearb. u. erg. v. Isabella Ackerl u. Günter K. Kodek. Wien: Ueberreuter, 1995⁴. ISBN 3-8000-3577-4.

KOCH, Wilfried. *Baustilkunde: Das große Standardwerk zur europäischen Baukunst von der Antike bis zur Gegenwart*. München: Orbis, 1994. ISBN 3-572-00689-9. (Liegt auch tschechisch vor.)

KÖBLER, Gerhard. *Historisches Lexikon der deutschen Länder: Die deutschen Territorien und reichsunmittelbaren Geschlechter vom Mittelalter bis zur Gegenwart*. München: C. H. Beck, 1995⁵. ISBN 3 406 398588.

*KOSTLÁN, Antonín – MORAVCOVÁ, Dagmar – VANÍČEK, Vratislav. *Encyklopedie dějin Německa*. Praha: Ivo Železný, 2000. ISBN 80-237-3590-X.

**MÜLLER, Helmut M.—KRIEGER, Karl Friedrich—VOLLRATH, Hanna (u. Meyers Lexikonredaktion). *Dějiny Německa*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004². ISBN 80-7106-188-3. (2. erw. Auflage mit einem Kapitel zu deutsch-tschechischen Beziehungen nach der Wende, das die Originalausgabe nicht enthält: Original: *Deutsche Geschichte in Schlaglichtern*. Mannheim—Leipzig—Wien—Zürich: Meyers Lexikonverlag, 1990². ISBN 3-411-07672-0.)

MÜLLER, Helmut u. a. *Deutsche Geschichte in Schlaglichtern*. Leipzig—Mannheim: F. A. Brockhaus, 2004², aktualisierte Aufl. ISBN 3-7653-0322-4. (Diese Auflage enthält im Unterschied zu der vorherigen vor allem viele Farbillustrationen, neue schematische Darstellungen, ist im allgemeinen besser visualisiert und auf den neusten Stand gebracht, sonst scheint der Text mit der älteren Aufl. übereinzustimmen. Die deutschen Ausgaben sind wegen der Begrifflichkeit empfehlenswert, die tschechische wegen der Berücksichtigung der dt.-tschechischen Beziehungen.)

Ploetz. *Deutsche Geschichte: Epochen und Daten*. Hrsg. v. Werner Conze u. Volker Hentschel. Freiburg—Würzburg: Ploetz, 1991. ISBN 3-87640-347-2.

POLLMANN, Bernhard. *Daten zur Geschichte der Deutschen Demokratischen Republik*. Düsseldorf: Econ, 1984. ISBN 3-612-22003-9.

SCHEUCH, Manfred. *Historischer Atlas Deutschland: Vom Frankenreich bis zur Wiedervereinigung*. Augsburg: Bechtermünz, 2000. ISBN 3-8289-0358-4.

SPÁČILOVÁ, Libuše – WOLF, Maria. *Germanische Mythologie*. Olomouc: Danal, 1995. ISBN 80-85973-01-4.

TADDEY, Gerhard. *Lexikon der deutschen Geschichte: Personen – Ereignisse – Institutionen: Von der Zeitwende bis zum Ausgang des 2. Weltkriegs*. Stuttgart: Kröner, 1979. ISBN 3-520-80001-2.

VLČKOVÁ, Jitka. *Encyklopedie mytologie germánských a severských národů*. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-91-5.

VLNAS, Vit. *Novokřtěnci v Münsteru*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-505-6.

WASCHEK, Hans. *1000 Jahre Österreich*. München: Wilhelm Heyne, 1996. ISBN 3-453-09732-7.

WEBER, Hermann. *Dějiny NDR*. (Originaltit. *Geschichte der DDR*. München: dtv, 1999). Übers. v. Miloslav Korbělík. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. ISBN 80-7106-558-7.

(BAUMGART, Winfried. *Bücherverzeichnis zur deutschen Geschichte: Hilfsmittel – Handbücher – Quellen*. München: dtv, 1992¹⁰. ISBN 3-423-03247.

Deutsch-(österreichisch)-tschechische Beziehungen (Literatur in Auswahl)

BECHER, Peter (Hrsg.). *Deutsche Jugend in Böhmen 1918-1938*. Beiträge des Waldkraiburger Kolloquiums. Bendiktbeuern: Adalbert-Stifter-Verein, 1993. ISBN 3-926303-35-2.

BEER, Antonín. *K dějinám slov böhmsch a českých*. Praha-Karlín: Emil Šolc, společnost s r.o., 1917. (KRAUS, Arnošt. *Ještě jednou böhmsch a tschechisch. Na obramu*. Praha, im Eigenverlag, 1621. BEER contra KRAUS, Arnošt. *Ještě jednou böhmsch a tschechisch. Na obramu*. Naše Věda 1921, Nr. 4/, KRAUS, Arnošt. *Anti-Beer. Duplika*. Praha: im Eigenverlag, 1921.)

BENEŠ, Zdeněk – KURAL, Václav – PEŠEK, Jiří – KUKLÍK, Jan. *Téma: Odsun – Vertreibung: Informační materiál pro učitele k výuce na základních a středních školách*. Im Auftrag des tschechischen Schulministeriums. Praha: SPL-Práce in Zusammenarbeit mit Albra, 2002.

BOLDT, Frank. *Kultur versus Staatlichkeit: Zur Genesis der modernen politischen Kultur in den böhmischen Ländern im Widerspruch von kulturellem und politischem Bewußtsein bei den böhmischen Tschechen und Deutschen bis zum Jahre 1898*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-122-6.

BRANDES, Detlef. *Cesta k vyhnání 1938-1945: Plány a rozhodnutí o „transferu“ Němců z Československa a z Polska*. Übers. v. Petr Dvořáček. (Dt. *Der Weg zur Vertreibung 1938-1945: Pläne und Entscheidungen zum „Transfer“ der Deutschen aus der Tschechoslowakei und aus Polen*). Praha: Prostor, 2002. ISBN 80-7260-070-2.

BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorem: Okupační politika a kolaborace a odboj 1939-1945*. Übers. v. Petr Dvořáček. (Dt. *Die Tschechen unter deutschem Protektorat. Teil I, Besatzungspolitik, Kollaboration und Widerstand im Protektorat Böhmen und Mähren bis Heydrichs Tod /1939-1942/ und Die Tschechen unter deutschem Protektorat Teil II, Besatzungspolitik, Kollaboration und Widerstand im Protektorat Böhmen und Mähren von Heydrichs Tod bis zum Prager Aufstand /1942-1945/*). Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-7260-028-1.

BRANDES, Detlef. *Exil v Londýně 1939-1943. Velká Británie a její spojenci Československo, Polsko a Jugoslávie mezi Mnichovem a Teheránem*. (Orig. Ausg. Großbritannien und seine osteuropäischen Alliierten 1939-1943. Die Regierungen Polens, der Tschechoslowakei und Jugoslawiens im Londoner Exil vom Kriegsausbruch bis zur Konferenz von Teheran) Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0488-4.

BROKLOVÁ, Eva. *O Rádlově Německé revoluci a politické kultuře sudetských Němců*. In: Emanuel Rádl – vědec a filosof: Sborník z mezinárodní konference konané u příležitosti 130. výročí narození a 60. výročí úmrtí Emanuela Rádla (Praha 9.-12. února 2003). Praha: IOKOMENH, 2004, 583-595. ISBN 80-7298-107-2.

BROKLOVÁ, Eva. *Politická kultura německých aktivistických stran v Československu 1918-1938*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-760-7.

CELOVSKÝ [ČELOVSKÝ], Boris. *Germanisierung und Genozid: Hitlers Endlösung der tschechischen Frage. Deutsche Dokumente 1933-1945*. Dresden: Neisse Verlag, s.a. [2005] ISBN 3-934038-39-5. Brno, Stilus, s.a. [2005], ISBN 80-9035501-3.

- ČAPKOVÁ, Kateřina. *Češi, Němci, Židé? Národní identita Židů v Čechách 1918-1938*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2005. ISBN 80-7185-695-9.
- Češi, Němci, odsun: *Diskuse nezávislých historiků*. Hrsg. v. Bohumil Černý, Jan Křen, Václav Kural, Milan Otáhal. Praha: Academia, 1990. ISBN 80-200-0276-6.
- COHEN, Gary B. *Němci v Praze 1861-1914*. Übers. v. Jana Mandlerová (Engl. *The Politics of Ethnic Survival: Germans in Prague, 1861-1914*). Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0019-6.
- FIERZ, Olga. *Kinderschicksale in den Wirren der Nachkriegszeit: Eine Rettungsaktion für jüdische und deutsche Kinder 1945-1947 in der Tschechoslowakei*. Prag: Vitalis, s.a.
- FILIPP, Karlheinz. *Misericordia Bohemiae. Große Geschichte und kleine Leute/ Hospodine pomiluj ny*. Dresden: Sächsische Landeszentrale für politische Bildung, 2003. (Dt. nicht im Buchhandel erhältlich. Tschechisch u.d.T. *Mali lidé ve velkých dějinách*. Praha: Vyšhrad, 2005.)
- GLOTZ, Peter. *Vylmání: České země jako poučný případ*. (Dt. Orig. *Die Vertreibung: Böhmen als Lehrstück*. München: Ullstein, 2003.) Praha–Litomyšl: Paseka, 2006. Übers. v. Vladimír Pilát. ISBN 80-7185-705-X.
- HAVEL, Jan —KAISER, Vladimír —PUSTEJOVSKY, Otfried. *Ein Nachkriegsverbrechen: Aussig 31. Juli 1945. Ústí nad Labem: albis international*. ISBN 80-86067-70-X.
- HOUŽVIČKA, Václav. *Návraty sudetské otázky*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1007-8.
- CHURAŇ, Milan. *Postupim a Československo*. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-062-4.
- GRULICH, Rudolf. „*Ethnische Säuberung“ und Vertreibung als Mittel der Politik im 20. Jahrhundert*. München: Internationales Institut für Nationalitätenrecht und Regionalismus, 1999³. ISBN 3-9806626-0-8.
- GRULICH, Rudolf. *Sudetendeutsche Katholiken als Opfer des Nationalsozialismus*. Brannenburg: Sudetendeutsches Priesterwerk, 1999. (ohne ISBN).
- GRULICH, Rudolf. *Sudetoněmečtí katolíci jako oběti nacismu*. Tschech. Übers. v. J. Smrčka. Reihe *Pontes pragenses*. Bd. 23. Centrum pro náboženský a kulturní dialog při Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy. L. Marek: Brno, 2002. ISBN 80-86263-33-9.
- HAHNOVÁ, Eva. *Emanuel Rádl mezi českým nacionalismem a (sudeto)německým národovectvím*. In: *Emanuel Rádl – vědec a filosof: Sborník z mezinárodní konference konané u příležitosti 130. výročí narození a 60. výročí úmrtí Emanuela Rádla (Praha 9.-12. února 2003)*. Praha: IOKOMENH, 2004. 548-582. ISBN 80-7298-107-2.
- HAHNOVÁ, Eva—HAHN, Hans Henning. *Sudetoněmecká vzpomínání a zapominání*. Praha: Votobia, 2002. ISBN 80-7220-117-4.
- HAHNOVÁ, Eva. *Sudetoněmecký problém: obtížné loučení s minulostí*. Ústí nad Labem: albis international, 1999². ISBN 80-86067-38-6.
- HERTL, HANNS—PILLWEIN, ERICH —SCHNEIDER, HELMUT—ZIEGLER, KARL WALTER (Hg.). *Němci ven/ Die Deutschen raus! Brněnský pochod smrti 1945. Dokumentace*. Vorw. Ján Mlynárik. Tschech. Übers. v. J. Šlajchrtová. Dauphin: Praha, 2001. ISBN 80-7272-031-7.
- JAKSCH, Wenzel. *Cesta Evropy do Postupimi: Vina a osud v podunajském prostoru*. Übers. v. Miloš Herold, Gudrun Heißig u. Milan Churaň. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2000. ISBN 80-85846-14-4.
- JAWORSKI, Rudolf. *Na strážní německví nebo v postavení menšiny? Sudetoněmecký národnostní boj ve vztazích výmarské republiky a ČSR*. (Orig. *Tit. Vorposten oder Minderheit? Der sudetendeutsche Volkstumskampf in den Beziehungen zwischen der Weimarer Republik und der ČSR*) Praha: Pražská edice, 2004. ISBN 80-86239-09-8.
- KAISEROVÁ, Kristina. *Konfesní myšlení českých Němců v 19. a počátkem 20. století*. Úvaly u Prahy: Ve stráni, 2003. ISBN 80-903319-0-4.
- KOMLOSYOVÁ, Andrea—BŮŽEK, Václav—SVÁTEK, František (Hg.). *Kultury na hranici: Jižní Čechy—Jižní Morava—Waldviertel—Weinviertel*. Wien: Promedia, 1995. ISBN 3-900478-95-3.
- ****Konfliktní společenství, katastrofa, uvolnění. Náčrt výkladu německo-českých dějin od 19. století*. (Společná německo-česká komise historiků.) Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1996. ISBN 80-85864-22-3.
- KOŘALKA, Jiří. *Češi v habsburské říši a v Evropě: Sociálněhistorické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*. Erw. u. erg. Tschech. Neuauf. (Dt. *Tschechen im Habsburgerreich*). Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203-022-1.
- KŘEN, Jan. *Konfliktní společenství: Češi a Němci 1780-1918*. Praha: Academia, 1990. ISBN 80-200-0337-1.
- KŘEN, Jan—BROKLOVÁ, Eva (Hg.). *Obraz Němců, Rakouska a Německa v české společnosti*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-468-0.
- KUČERA, Jaroslav. „*Žralok nebude nikdy tak silný“: Československá zahraniční politika vůči Německu 1945-1948*. (Dt. Originaltit. „*Der Hai wird nie wieder so stark sein“: Tschechoslowakische Deutschlandpolitik 1945-1948*) Praha: Argo, 2005² (überarb. und erweitert., 1. tschech.). ISBN 80-7203-648-3.

- KUČERA, Rudolf. *Kapitoly z dějin střední Evropy – Češi a Němci: sborník*. München: Tschechischer Nationalausschuß in Deutschland e.V., 1989.
- KUNSTMANN, Heinrich. „*Rakousko – der tschechische Name für Österreich*“. *Germanoslavica* 6.1. (1999). S. 71-79.
- KURAL, Václav. *Konflikt místo společenství? Češi a Němci v československém státě (1918-1938)*. Praha: R in Zusammenarbeit mit: Ústav mezinárodních vztahů, 1993. ISBN 80-901431-3-X.
- KURAL, Václav. *Místo společenství konflikt! Češi a Němci ve Velkoněmecké říši a cesta k odsunu (1938-1945)*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1994. ISBN 80-85 864-04-5.
- KURAL, Václav. *Češi, Němci a mnichovská křížovátka. Stručné čtení*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0360-8.
- KURAL, Václav—RADV ANOVSKÝ, Zdeněk et al. „*Sudety*“ *pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1.
- LABISCHOVÁ, Denisa. *Čech závistivec – Rakušan byrokrat*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2005. ISBN 80-7042-678-0
- LEMBERG, Hans. *Haben wir wieder eine „Tschechei“? Oder: Wie soll das Kind denn heißen?* Bohemia 34 (1993) Heft 1, S. 106-114. <<http://www.collegium-carolinum.de/doku/texte/lemborg-93.pdf>>.
- LEMBERG, Hans. *Porozumění: Češi—Němci—východní Evropa*. Praha: Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-390-8
- LORENZ, Willy. *Monolog über Böhmen*. Wien—München: Herold, 1964 (auch im Bd. *Liebe zu Böhmen* enthalten, dort stark erweitert)
- LUFT, Robert. *Arbeitsbibliographie zur Geschichte von Vertreibung und Aussiedlung der Deutschen aus den böhmischen Ländern bzw. der Tschechoslowakei (in Auswahl)*. <<http://www.collegium-carolinum.de/doku/lit/bibl-vertreibung.htm>>.
- MÍŠKOVÁ, Alena. *Německá (Karlova) univerzita od Mnichova k 9. květnu 1945*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0129-X.
- MANDLER, Emanuel. *Benešovy dekrety: Proč vznikaly a co jsou*. Praha: Libri, 2002, ISBN 80-7277-139-6.
- MANDLER, Emanuel. *Češi i Němci: Legendy, spory, realita*. Praha: Libri, 2001, ISBN 80-7277-090-X.
- MAREŠ, Miroslav. *Politický rozměr požadavků německé menšiny v České republice*. Středoevropské politické studie. 2-3 (VI), 2004. Brno: Masarykova univerzita. <<http://www.cepsr.cz/clanek.php?ID=201>>.
- MIKŠÍČEK, Petr—SPURNÝ, Matěj—MATĚJKA, Ondřej—ZETSCH, Susanne (Hg.). *Zmizelá Sudety/ Das verschwundene Sudetenland*. Ausstellungskatalog. Bürgerinitiative Antikomplex. s.l: Český les, 2004³ (erw. Aufl.). ISBN 80-86125-45-9.
- MOMMSEN, Hans—KOVÁČ, Dušan —MALÍŘ, Jiří. *První světová válka a vztahy mezi Čechy, Slováky a Němci*. (Mitarbeit Michaela Marková, Übers. ins Tschechische Marek Nekula, ins Slowakische Ute Kurdelová.) Brno: Matice moravská, 2000. ISBN 80-902 304-8-2
- MÜLLER, Dora. *Národnostní otázka po sto letech/ Die Nationalitätenfrage nach hundert Jahren*. (Zum Brünnener Nationalitätenprogramm der österreichischen Sozialdemokratie von 1899). Brno: Doplněk, 1999. ISBN 80-7239-053-8.
- NAIMARK, Norman M. *Plameny nenávisti: Etnické čistky v Evropě 20. století*. (Fires of hatred: Ethnic Cleansing in Twentieth-Century Europe. Cambridge—London: harvard University Press, 2001.) Übers. v. Šimon u. Milena Pellar. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. ISBN 80-7106-751-2.
- Německý spolkový život v Čechách 1848-1938/ Das deutsche Vereinswesen in Böhmen 1848-1938*. Katalog výstavy v Městském muzeu v Ústí nad Labem 14.4.-12.6.1994. Texte des katalogs von Václav Houfek, Hans Peter Hye und Vladimír Kaiser. Übers. v. Eva Kolářová u. Alena Mišková. Ústí nad Labem: albis international, 1994. ISBN 80-900 838-3-8.
- PATOČKA, Jan. *Co jsou Češi? Malý přehled fakt a pokus o vysvětlení/ Was sind die Tschechen? Kleiner Tatsachenbericht und Erklärungsversuch*. Hrsg. von Ivan Chvatík u. Pavel Kouba. Tschech. Übers. v. Vladimír Jochmann. Praha: Panorama, 1992.
- PATOČKA, Jan. *Dilema v našem národním programu: Jungmann a Bolzano*. In: J.P. Náš národní program. Praha: Evropský kulturní klub, 1990, 41-56. ISBN 80-85212-04-8.
- PATOČKA, Jan. *Filosofie českých dějin*. In: J.P. Náš národní program. Praha: Evropský kulturní klub, 1990, 57-71. ISBN 80-85212-04-8.
- PAUL, Ernst. *Was nicht in den Geschichtsbüchern steht. Ruhm und Tragik der sudetendeutschen Arbeiterbewegung*. Im Auftrag der Seliger-Gemeinde. München: Brücke, 1966 (Vorsitzender der Seliger-Gemeinde /sudetendeutsche Sozialdemokraten)
- PETERSEN, THOMAS. *Flucht und Vertreibung aus Sicht der deutschen, polnischen und tschechischen Bevölkerung*. Bonn: Stiftung Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland, 2005.
- PFITZNER, Josef. *Sudetendeutsche Einheitsbewegung. Werden und Erfüllung*. Karlsbad-Leipzig: Karl. H. Frank, 1937.

- PFITZNER, Josef. *Sudetendeutsche Geschichte*. Reichenberg: Sudetendeutscher Verlag Franz Kraus, 1937.
- PITHART, Petr—PŘÍHODA, Petr (Hg.). *Die abgeschobene Geschichte. Ein politisch-historisches Lesebuch*. (Tsch. Čítanka odsunutých dějin. Praha: Nadace Bernarda Bolzana, Nadace Friedricha Eberta, 1998. ISBN 80-902240-5-9.) Dt. v. Otfrid Pustejovsky u. Gudrun Heißig. München: Institutum Bohemicum (Kultur- und Bildungswerk der Ackermann-Gemeinde), 1999. ISBN 3-924020-16-7.
- PRINZ, Friedrich (Hg.). *Deutsche Geschichte im Osten Europas: Böhmen und Mähren*. Berlin: Siedler, 1993. ISBN 3-88680-773-8.
- PYNSENT, Robert. *Rádl o rase a literatuře*. In: *Emanuel Rádl – vědec a filosof: Sborník z mezinárodní konference konané u příležitosti 130. výročí narození a 60. výročí úmrtí Emanuela Rádla (Praha 9.-12. února 2003)*. Praha: IOKOMENH, 2004, 532-547. ISBN 80-7298-107-2.
- Rozumět dějinám: Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848-1948*. Praha: Gallery s r.o. (im Auftrag des tschechischen Kulturministeriums), 2002² (verbesserte Aufl.). ISBN 80-86010-60-0.
- RÁDL, Emanuel. *O německé revoluci. K politické ideologii sudetských Němců*. Hrsg. v. Eva Broklová. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2003. ISBN 80-86495-17-5.
- RÁDL, Emanuel. *Válka Čechů s Němci*. Praha: Melantrich, 1993². ISBN 80-7023-147-5.
- RADVANSKÝ, Zdeněk (Hg.). *Kdo byl kdo v Říšské župě Sudety 1938-1945. Biografická příručka*. Bd. 1. A-B. Verf. V. Stanislav Biman u. Sabina Dušková. Ústí nad Labem: albis international, 2003. ISBN 80-86067-81-5.
- ** RAUE, Maria Cornelia. *Doppelpunkt hinter der Geschichte: Die Prager Deutschlandpolitik 1990 – 1997*. (Dissertation on-line)
< <http://edoc.hu-berlin.de/dissertationen/raue-maria-cornelia-2001-01-29/HTML/front.html#front>>
- SEIBT, Ferdinand. *Deutschland und die Tschechen: Geschichte einer Nachbarschaft in der Mitte Europas*. München—Zürich: Piper, 1993. ISBN 3-492-11632-9. (Lieg auch tschechisch vor.)
- SLAPNICKA, Helmut. *Die rechtlichen Grundlagen für die Behandlung der Deutschen und der Magyaren in der Tschechoslowakei 1945-1948*. München: Internationales Institut für Nationalitätenrecht und Regionalismus, 1999. ISBN 3-9806626-1-6.
- SOKOL, Jan. *Rádlovo pojetí národa*. In: *Emanuel Rádl – vědec a filosof: Sborník z mezinárodní konference konané u příležitosti 130. výročí narození a 60. výročí úmrtí Emanuela Rádla (Praha 9.-12. února 2003)*. Praha: IOKOMENH, 2004, 622-633. ISBN 80-7298-107-2.
- STANĚK, Tomáš. *Německá menšina v českých zemích 1948-1989*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku in Zusammenarbeit mit Panevropa Praha s r.o., 1993. ISBN 80-85241-29-3.
- STANĚK, Tomáš. *Odsun Němců z Československa 1945-1947*. Praha: Academia – Naše vojsko, 1991. ISBN 80-200-0328-2.
- STANĚK, Tomáš. *Perzekuce 1945: Perzekuce tzv. státně nespolehlivého obyvatelstva v českých zemích (mimo tábory a věznice) v květnu – srpnu 1945*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1996. ISBN 80-85241-99-4.
- STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích 1945 – 1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3.
- STANĚK, Tomáš. *Tábory v českých zemích 1945-1948*. Šenov u Ostravy: Tilia (pro Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě), 1996. ISBN 80-902075-3-7.
- Sudety II*. In: *Souvislosti*. 3/2005, Praha, 87-214. ISSN 0862-6928.
- Tausend Jahre deutsch-tschechische Nachbarschaft: Daten, Namen und Fakten zur politischen, gesellschaftlichen, kulturellen und kirchlichen Entwicklung in den böhmischen Ländern*. Hrsg. v. Ernst Nittner. München: Institutum Bohemicum, 1990². (Lieg auch tschechisch vor.)
- VALASEK, Emil. *Der Kampf gegen die Priester im Sudetenland: Eine Dokumentation*. Königstein: Institut für Kirchengeschichte von Böhmen-Mähren-Schlesien e.V., 2003. ISBN 3-921344-20-4.
- WIEDEMANN, Andreas. *Nadace Reinharda Heydricha v Praze (1942-1945)*. (Dt. Originalausgabe Die Reinhard Heydrich Stiftung in Prag 1942-1945. Dresden: Hannah Arendt Institut für Totalitarismusforschung e. V. an der Technischen Universität Dresden, 2000). Übers. von Věra Macháčková-Riegerová. S.l.: Pražská edice, 2004. ISBN 80-86239-08-8.
- WINTER, Eduard. *Tisíc let duchovního zápasu*. Übers. von Oldřich Liška. Praha: Ladislav Kuncř, 1940.
- ZAUND, Gertraude—HOLÝ, Jiří (Hg.). *Vertreibung—Aussiedlung—Transfer im Kontext der tschechischen Literatur—Vyhánění—odsun v kontextu české literatury*. Brno: Host, 2004. ISBN 80-7294-127-5.
- ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: Politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938-1945)*. Přel. Petr Dvořáček (Dt. *Die Sudetendeutschen im NS-Staat*). Praha: Argo, Prostor, 2001. ISBN 80-7260-055-9 (Prostor), 80-7203-390-5 (Argo).
- Židé v Sudetech/ Die Juden im Sudetenland*. (Tagung gem. mit der Ackermann-Gemeinde) Praha: Portál (Pro Českou křesťanskou akademií), 2000. ISBN 80-85795-35-3.

Deutsch-tschechische und deutsch-slowakische Historikerkommission:

<<http://www.dt-ds-historikerkommission.de/>>.

Tagungsbände von Marienbader Gesprächen (z.B.):

Učebnice a česko-německé sousedství/ Schulbücher und deutsch-tschechische Nachbarschaft. Praha: Portál (pro Českou křesťanskou akademii), 2001.

Tagungsbände von Iglauer Gesprächen (z.B.):

ČEŠI A NĚMCI historická tabu/ TSCHECHEN UND DEUTSCHE historische Tabus. Praha: Pragomedia (im Auftrag der Bernard Bolzano Stiftung), 1995. ISBN 80-901533-2-1.

DEUTSCHE UND TSCHECHEN neue Hoffnung?/ ČEŠI A NĚMCI nová naděje? Hrsg. v. Franz Olbert u. Petr Prouza. Praha: Nadace Bernarda Bolzana, 1992.

Stifter Jahrbuch, Sudetenland (Vierteljahresschrift für Kunst, Literatur, Wissenschaft und Volkskultur), Veröffentlichungen des Münchner Collegium Carolinum, in letzter Zeit auch Veröffentlichungen des Deutschen Kulturforums-östliches Europa <www.kulturforum.info>.

Bulletin

Česko-německé souvislosti. (Bulletin des projekts *Občanská dimenze česko-německých vztahů ve fázi vstupu ČR do Evropské unie – s důrazem na pohraniční oblasti.* Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. (Erscheint zweimal jährlich, in Tschechisch, Englisch und Deutsch, herunterzuladen unter: <www.borderland.cz>).

DOKUMENTE:

BENEŠ, Edvard. *Německo a Československo.* Ed. Eva Broklová. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2005. ISBN 80-86495-29-9.

BENEŠ, Edvard. *Odsun Němců z Československa. Výbor z Pamětí, projevů a dokumentů 1940-1947.* Hg. v. Karel Novotný. Praha: Dita, 1996. ISBN 80-95926-06-7.

HABEL, Fritz Peter. *Dokumente zur Sudetenfrage. Unerledigte Geschichte.* München: Langen Müller, 2003⁵. ISBN 3-7844-2691-3.

KUFFNER, Hanuš. *Unser Staat und der Weltfrieden* (Übers. aus dem Tschech.: *Náš stát a světový mír*). <<http://www.mittleeuropa.de/hkuffner-dt01.htm>>.

Národnostně menšinová politika České republiky: Základní dokumenty. Hrsg. v. Milan Pospíšil u. Andrej Sulitka. Praha: Úřad vlády ČR – Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2003. ISBN 80-86734-07-2.

Němci a Maďari v dekretch prezidenta republiky. Studie a dokumenty 1940-1945/ Die Deutschen und Magyaren in den Dekreten des Präsidenten der Republik. (Zweisprachig). Hg. von Karel Jech. Dt. Übers. v. Jan Hon, Wilfrid Antusch, Eva Hošková. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Doplněk: Brno, 2003. ISBN 80-7285-017-2 (ÚSD AV ČR), 80-7239-132-1 (Doplněk).

WAGNEROVÁ, Alena. *1945 waren sie Kinder: Flucht und Vertreibung im Leben einer Generation.* Vorwort Peter Glotz. Köln: Kiepenheuer & Witsch. ISBN 3-462-02022-6.

KIRCHLICHE UND ÄHNLICHE DOKUMENTE:

Českoněmecké [sic!] dokumenty o smíření. (Sammeladresse). Tiskové středisko České biskupské konference. <<http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=1985>>.

Česko-německé sousedství se musí zdařit! Společné prohlášení českých a sudetoněmeckých křesťanů. Mnichov—Praha 1991-92. Tiskové středisko České biskupské konference. <<http://tisk.cirkev.cz/gfx/attachments/hq1985-Č-N%20sousedství%20se%20musí%20zdařit.rtf>>.

Česko-německé sousedství se musí zdařit! Prohlášení Stálé rady České biskupské konference k současné situaci česko-německých vztahů. Praha 7.4.2002 <<http://tisk.cirkev.cz/art/clanek.asp?id=1981>>.

Křesťanstvo je naše společná naděje. Dopis biskupů ČSFR biskupům Německa. Praha 17.9. 1990. Tiskové středisko České biskupské konference. <<http://tisk.cirkev.cz/gfx/attachments/hq1985-Bratislava1990.rtf>>.

Pravda a láska nás osvobodí. Prohlášení německých biskupů ke smíření s českým národem. Augsburg 8.3.1990. Tiskové středisko České biskupské konference. <http://tisk.cirkev.cz/gfx/attachments/hq1985_Augsburg1990.rtf>.

*Smíření mezi Čechy a Němci/ Versöhnung zwischen Tschechen und Deutschen. (Zweisprachig.) Hg. v. Kirchenamt der Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD). EKD-Texte Nr. 60. Hannover: s.a. (Enthält vor allem den Text *Synod Českobratrské církve evangelické k problematice vysídlení sudetských Němců*.)*

*Společné prohlášení českých a německých biskupů u příležitosti 50. výročí konce 2. světové války. Praha-Münster 9.3.1995. <http://tisk.cirkev.cz/gfx/attachments/hq1985_50.vyroci%20konce%20svet.valky.rtf>. (Dt.: *Gemeinsames Wort der tschechischen und der deutschen Bischöfe aus Anlaß des fünfzigjährigen Gedenkens an das Ende des Zweiten Weltkrieges vom 9. März 1995 – im Internet nicht auffindbar, zweisprachig in Druckfassung*)*

Versöhnte Nachbarschaft im Herzen Europas. Erklärung der Bischofskonferenzen der Tschechischen Republik und der Republik Österreich. (21.3.2003). Tschech. u. dt. <http://www.bischofskonferenz.at/Hef3_Nachbarschaft.pdf>.

Weg und Ziel. (: Dokumente der Ackermann-Gemeinde). Überarb. und erg. Neuaufl. Schriftenreihe der Ackermann-Gemeinde. Heft 36. München: Ackermann-Gemeinde, Hauptstelle, 2004⁴ (Tschechische Übersetzung: Cesta a cíl. München: Ackermann-Gemeinde, Hauptstelle, 2004⁴. /www.Ackermann-Gemeinde.de)

Za války a po válce. Sborník textů k 50. výročí ukončení 2. světové války. Hg. V. Jan Čapek. Synodní rada Českobratrské církve evangelické. Středokluky: Zdeněk Susa, 1995. ISBN 80-901910-3-7.

Zukunft trotz Vergangenheit. Texte zur deutsch-tschechischen Versöhnung. Bearb. v. Walter Rzepka. Red. Raimund Paleczek. Schriftenreihe der Ackermann-Gemeinde. Heft 37. München: Ackermann-Gemeinde, 2005. ISBN 3-924019-08-8.

Artikel in der Zeitschrift *Protestant* usw.

Gutachten zu Beneš-Dekreten (Präsidialdekreten) usw.:

Zusammenfassungen der wichtigsten Gutachten. In: <<http://www.eu-raschhofer.at>>.

<<http://www.sbg.ac.at/whbib/templates/zusammenfassungen%20der%20wichtigsten%20gutachten.htm>>.

Auszugsweise Gegenüberstellung der *Gutachterergebnisse von Blumenwitz, Frowein und Bernitz/Frowein/Kingsland (05.11.2002)* <<http://www.sudeten.de/bas/down/Gegenueberstellung.pdf>>.

BLUMENWITZ, Dieter. *Entfalten die Beneš-Dekrete und das Gesetz Nr. 115 vom 8. Mai 1946 (Straffreiheitsgesetz) noch heute eine diskriminierende Wirkung, die dem Völkerrecht und dem Recht der Europäischen Union entgegensteht?* <<http://www.sudeten.de/bas/down/Gutachten.pdf>>.

BLUMENWITZ, Dieter. Gutachtliche Stellungnahme zur „Legal Opinion on the Beneš-Decrees and the accession of the Czech Republic to the European Union“ (Frowein-Gutachten) (21. Oktober 2002).

FRWEIN, Jochen A. — BERNITZ, Ulf — Lord KINGSLAND Q.C. *Právní posouzení Benešových dekretů a přistoupení České republiky k Evropské unii*. Evropský parlament. Generální ředitelství pro výzkum. Pracovní dokument. PE 323.934. Auch in Dt. (*Gutachten zu den Beneš-Dekreten und zum Beitritt der Tschechischen Republik zur Europäischen Union*; <http://www.europarl.eu.int/studies/benesdecrees/pdf/opinions_de.pdf>) bzw. Englisch (*Legal Opinion on the Beneš-Decrees and the accession of the Czech Republic to the European Union* <http://www.europarl.eu.int/studies/benesdecrees/pdf/opinions_en.pdf>).

PAN, Christoph—PFEL, Beate Sibylle. *Die Beneš-Dekrete und ihre gegenwärtigen Rechtsauswirkungen auf die deutsche Minderheit in Tschechien*. Bozen: Südtiroler Volksgruppen-Institut (www.svi-bz.org) <<http://www.sudeten.de/bas/down/Pan-Gutachten.pdf>>.

Nález ústavního soudu České republiky č. 5/1995 Sb. ve věci návrhu R. D., zastoupeného advokátem JUDr. K. K., na zrušení dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondch národní obnovy.

Prohlášení vlády České republiky vůči aktivním odpůrcům nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu: (tschechisch). <<http://www.mzv.cz/www/mzv/default.asp?id=34189&ido=1&idj=1&amb=1>>

Erklärung der Regierung der Tschechischen Republik gegenüber aktiven Gegnern des Nazismus, die nach dem Ende des Zweiten Weltkrieges im Zusammenhang mit den gegenüber der sog. feindlichen Bevölkerung in der Tschechoslowakei ergriffenen Maßnahmen gelitten hatten: <<http://www.czechembassy.org/www/mzv/default.asp?id=34186&ido=14095&idj=2&amb=1>>

Statement of the Government of the Czech Republic on active opponents of Nazism who suffered wrongs as a result of measures applied in Czechoslovakia after the end of World War II against so-called enemy population:
<<http://www.czechembassy.org/www/mzv/default.asp?id=34187&ido=13797&idj=2&amb=1>>

